

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2014 m. spalio 9 d.¹

Byla C-531/13

Marktgemeinde Straßwalchen ir kt.
(Verwaltungsgerichtshof (Austrija) pateiktas prašymas

priimti prejudicinį sprendimą)

„Aplinka — Direktyva 85/337/EEB — Tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimas — Projektai, kurių vertinimas yra privalomas — Sąvoka „gamtinių dujų komercinė gavyba“ — Tiriamasis grėžinys — Projektų sąveika“

I – Įvadas

1. Nors PAV direktyvą² Teisingumo Teismas nagrinėja toli gražu ne pirmą kartą³, vis dėlto kyla vis naujų su ja susijusių klausimų.
2. Šiame prejudicinio sprendimo procese reikia išaiškinti, ar bandomoji gamtinių dujų gavyba išgrėžus tiriamąjį grėžinį yra „gamtinių dujų komercinė gavyba“, kurios poveikio aplinkai vertinimą būtina atlikti, jei viršijama nurodyta riba. Be to, reikia aptarti, kaip taikyti šias ribas, t. y., pirmiausia, ar turi būti atsižvelgiama į kitus grėžinius ir projektus, jei taip, į kokius.
3. Be to, reikia apsvarstyti ir tai, kaip nuspręsti, ar toks tiriamasis giluminis grėžinys gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai.

II – Teisinis pagrindas

A – Sąjungos teisė

4. PAV direktyvos tikslas nustatytas 2 straipsnio 1 dalyje:

„Valstybės narės imasi visų priemonių, reikalingų užtikrinti, jog prieš duodant sutikimą projektams, kurie gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, be kita ko, dėl savo pobūdžio, masto ar vietos, bus reikalaujama sutikimo planuojamai veiklai ir poveikio aplinkai vertinimo.“

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — 1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyva 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 175, p. 40; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 248), iš dalies pakeista 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo, iš dalies keičiančia Tarybos direktyvą 85/337/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 2000/60/EB, 2001/80/EB, 2004/35/EB, 2006/12/EB, 2008/1/EB ir Reglamentą (EB) Nr. 1013/2006 (OL L 140, p. 114). Direktyva 2011/92/ES (OL L 26, 2012, p. 1) konsolidavo PAV direktyvą, neseniai ją iš dalies pakeitė 2014 m. balandžio 16 d. Direktyva 2014/52/ES (OL L 124, p. 1).

3 — Jau dabar yra daugiau kaip 100 sprendimų ir nutarčių, kuriuose minima ši direktyva.

5. PAV direktyvos 4 straipsnio 1–3 dalyse ir I–III prieduose išsamiau reglamentuojama, kurių projektų poveikio aplinkai vertinimas turi būti atliekamas:

„1. <...> I priede išvardyti projektai turi būti vertinami pagal 5–10 straipsnius.“

2. Remdamosi 2 straipsnio 3 dalimi, valstybės narės

a) išnagrinėjusios kiekvieną atvejį

arba

b) pagal valstybės narės nustatytas ribas ar kriterijus

nusprendžia, ar projektai turi būti vertinami pagal 5–10 straipsnių nuostatas.

Valstybės narės gali apsispręsti naudoti abi a ir b punktuose nurodytas procedūras.

3. Kai pagal 2 dalį nagrinėjamas kiekvienas atvejis ar naudojamosi valstybės narės nustatytais ribomis ar kriterijais, privaloma atsižvelgti į atrankos kriterijus, išvardytus III priede.“

6. PAV direktyvos I priedo 14 punktas skirtas gamtinių dujų gavybai:

„Naftos ir gamtinių dujų komercinė gavyba, kai per dieną išgaunama daugiau nei 500 t naftos ar 500 000 m³ gamtinių dujų.“

7. II priedo 2 punkto d ir e papunkčiuose taip pat nurodomi potencialūs projektų tipai, kurie galėtų būti susiję su gamtinių dujų žvalgymu:

„d) giluminiai gręžiniai, ypač:

— geoterminiai gręžiniai,

— gręžiniai, skirti atominėms atliekoms saugoti,

— vandens tiekimo gręžiniai,

išskyrus gręžinius, skirtus dirvožemio stabilumui tirti;

e) pramoniniai antžeminiai įrengimai, skirti anglių, naftos, gamtinių dujų, rūdų ir bituminio skalūno gavybai.“

8. Be to, reikėtų atkreipti dėmesį į PAV direktyvos II priedo 13 punkto b papunktį, susijusį su išbandymu ir tobulinimu:

„I priede išvardyti projektai, jei jie (daugiausia ar išimtinai) skirti naujiems produktams ar metodams išbandyti bei tobulinti ir nenaudojami ilgiau nei 2 metus.“

9. Galiausiai PAV direktyvos III priede išvardijami 4 straipsnio 3 dalyje nurodyti II priedo projektų atrankos kriterijai:

„1. Projekto charakteristikos Ypatingas dėmesys turi būti atkreipiamas į šias projekto charakteristikas:

— projekto dydį;

— sąveiką su kitais projektais;

<...>;

— taršą ir trukdžius;

<...>

2. Projekto vieta Geografinės srities, kuriai projektas gali daryti poveikį, jautrumas aplinkosaugos požiūriu turi būti svarstomas būtinai atsižvelgiant į:

— esamą žemėnaudos pobūdį;

— <...>“

B – *Austrijos teisė*

10. Austrijos 2000 m. Įstatymo dėl poveikio aplinkai vertinimo (*Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz 2000*) 1 priedo 1 skilties 29 punkto a papunktyje numatyta, kad PAV direktyvos I priedo 14 punkte nustatytos ribos galioja „vienam zondui“:

„naftos ar gamtinių dujų gavyba, kai per dieną vienu zondų išgaunama mažiausiai 500 t naftos ir mažiausiai 500 000 m³ gamtinių dujų.“

11. 1999 m. Mineralinių žaliavų įstatymo (*Mineralrohstoffgesetz*) 1 straipsnio 1 ir 2 punktuose mineralinių žaliavų žvalgyba atskiriama nuo jų išgavimo:

„1 straipsnis. Šiame federaliniame įstatyme:

1. „Žvalgyba“ – bet kokia tiesioginė ir netiesioginė mineralinių žaliavų paieška, įskaitant su tuo susijusią parengiamąją veiklą, taip pat mineralinių žaliavų natūralių telkinių ir apleistų šlako kaupų, kuriuose yra mineralinių žaliavų, išsavinimą ir tyrimą siekiant nustatyti, ar juose verta vykdyti gavybą.

2. „Išgavimas“ – mineralinių žaliavų atskyrimas ar išskyrimas (gavyba) ir su tuo susijusi parengiamoji, lydimoji ir paskesnė veikla.

<...>“

III – Nacionalinis procesas ir prašymas priimti prejudicinį sprendimą

12. Austrijos Štrasvalcheno gyvenvietė (*Marktgemeinde Straßwalchen*) ir 59 jos gyventojai, tarp jų ir H. Kornhuber (toliau – *Marktgemeinde* arba *Marktgemeinde Straßwalchen* ir kt.), nacionaliniame procese ginčijo 2011 m. rugpjūčio 29 d. Austrijos federalinio ekonomikos, šeimos ir jaunimo reikalų ministro (*Bundesminister für Wirtschaft, Familie und Jugend*) sprendimą išduoti leidimą *Rohöl-Aufsuchungs AG* (toliau – RAG) gręžti tiriamąjį gręžinį šios savivaldybės teritorijoje.

13. Išduotas leidimas apima gręžinio aikštelės ir privažiavimo prie jos įrengimą, gręžimo įrangos surinkimą ir išardymą, gręžimo darbus, bandomosios įrangos surinkimą ir išardymą, bandymų atlikimą, gręžimo įrangai reikalingo ploto atkūrimą ir rekultivacijos priemones tuo atveju, jei nieko nebūtų rasta, gręžimo įrangai reikalingo ploto atkūrimą būsimos zondo vietos teritorijoje ir rekultivacijos priemones pakraščių plotuose tuo atveju, jei gamtinių dujų būtų rasta. Planuojamas gręžinio gylis – apie 4 150 m.

14. Tuo atveju, jei gamtinių dujų būtų rasta, šiuo sprendimu taip pat leista atlikti gamtinių dujų bandomąją gavybą – iš viso išgauti iki 1 000 000 m³, siekiant nustatyti gręžinio ekonominę naudą. Per dieną turėtų būti išgaunama 150 000–250 000 m³. Išgautos dujos gręžinio aikštelės pakraštyje sudeginamos deglais. Prijungimas prie gamtinių dujų aukšto slėgio vamzdyno nenumatytas. Be to, jei gamtinių dujų būtų rasta, būtų atliekama bandomoji naftos ir naftos dujų gerokai mažesnio kiekio gavyba (daugiausia 150 m³ arba 18 900 m³ per dieną).

15. Poveikio aplinkai vertinimas neatliktas, nes, kaip teigiama, tai nebuvo naftos ar gamtinių dujų gavyba ir nesą jokių sąsajų su kitais projektais.

16. RAG teigimu, gręžimas jau baigtas neradus nei naftos, nei gamtinių dujų.

17. Tačiau *Marktgemeinde* pagrindinėje byloje išreiškė nuomonę, kad projekto poveikio aplinkai vertinimas turėjo būti atliktas. Visų pirma *Marktgemeinde* tvirtina, kad vien jų teritorijoje buvo daugiau kaip 30 gręžinių, jau esą išduoti leidimai ir dėl kitų gręžinių. Be to, jų savivaldybės ir aplinkinėse teritorijose esą įrengta daugybė gamtinių dujų saugyklų ir gamtinių dujų vamzdynų.

18. Todėl *Verwaltungsgerichtshof* (Administracinis teismas) teikia Teisingumo Teismui šiuos klausimus:

1. Ar laiko ir kiekio ribota bandomoji gamtinių dujų gavyba, vykdoma siekiant ištirti ilgalaikės gamtinių dujų gavybos ekonominę naudą išgręžus tiriamąjį gręžinį, yra „gamtinių dujų komercinė gavyba“, kaip ji suprantama pagal PAV direktyvos I priedo 14 punktą?

Jeigu į pirmąjį prejudicinį klausimą būtų atsakyta teigiamai:

2. Ar nacionalinės teisės nuostata, kurioje PAV direktyvos I priedo 14 punkte nustatytos gamtinių dujų gavybos, siejamos ne su gavyba *per se*, bet su „gavyba iš vieno zondo“, reglamentavimo ribos prieštarauja PAV direktyvos I priedo 14 punktui?

3. Ar PAV direktyvą reikia aiškinti taip, kad tokioje situacijoje, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai yra pateiktas prašymas atlikti bandomąją gamtinių dujų gavybą iš tiriamojo gręžinio, institucija, siekdama nustatyti, ar egzistuoja pareiga atlikti poveikio aplinkai vertinimą, privalo įvertinti tik visų tokios pat rūšies projektų, konkrečiai – visų atitinkamoje teritorijoje išgręžtų gręžinių, kumuliacinį poveikį?

19. *Marktgemeinde Straßwalchen* ir kt., Austrijos Respublika, *Rohöl-Aufsuchungs AG*, Vokietijos Federacinė Respublika, Lenkijos Respublika ir Europos Komisija per 2014 m. rugsėjo 3 d. posėdį pateikė savo nuomonę raštu ir žodžiu.

IV – Teisinis vertinimas

20. Prašymu priimti prejudicinį sprendimą siekiama nustatyti, ar dėl bandomosios gamtinių dujų gavybos iš tiriamojo gręžinio privaloma atlikti poveikio aplinkai vertinimą. Šiuo tikslu pirmiausia reikia išsiaiškinti, ar ši gamtinių dujų gavyba yra komercinė, kaip ji suprantama pagal PAV direktyvos I priedo 14 punktą, taip pat ar taikant numatytas ribas gali būti remiamasi iš vieno zondo išgaunamu kiekiu ir galiausiai – į kokius kitus projektus būtina atsižvelgti tikrinant, ar būtina atlikti poveikio aplinkai vertinimą.

A – Dėl pirmojo klausimo

21. Pirmuoju klausimu *Verwaltungsgerichtshof* nori sužinoti, ar sąvoka „gamtinių dujų komercinė gavyba“, kaip ji suprantama pagal PAV direktyvos I priedo 14 punktą, apima laiko ir kiekio ribojamą bandomąją gamtinių dujų gavybą, vykdomą iš tiriamojo gręžinio, siekiant iširti ilgalaikės gamtinių dujų gavybos ekonominę naudą.

22. Pirmiausia reikia priminti, kad kai Sąjungos teisės nuostatos, kurioje, kai siekiama nustatyti jos prasmę ir apimtį, nėra aiškios nuorodos į valstybių narių teisę, sąvokos visoje Europos Sąjungoje paprastai turi būti aiškinamos autonomiškai ir vienodai, atsižvelgiant į šios nuostatos priėmimo aplinkybes ir ja siekiamą tikslą⁴. Todėl nesvarbu, kaip gavybos sąvoka apibrėžiama Austrijos teisėje.

23. Austrija ir RAG pabrėžė, kad iš tiriamojo gręžinio išgaunant gamtines dujas nėra tiesiogiai siekiama ekonominės naudos. Veikiau ketinama išsiaiškinti, ar galima išgauti gamtinių dujų, reikalingų ekonominei veiklai, ir kokį kiekį.

24. Vokietija pareiškė, kad sąvoka „gavyba“ (*Gewinnung*) įprastinėje vokiečių kalboje reiškia mineralinių išteklių ir žaliavų gavybą. Išgautos medžiagos nebūtinai turi būti panaudojamos arba planuojamos panaudoti ekonominėje veikloje.

25. Be to, Vokietija kartu su Komisija taikliai pažymėjo, kad PAV direktyvos tekstuose anglų ir prancūzų kalbomis vartojama sąvoka „extraction“⁵, kuri tuo labiau, lyginant su gavybos sąvoka, negali būti suprantama kaip išgautų medžiagų panaudojimas ekonominėje veikloje. Tarp teksto redakcijų įvairiomis kalbomis nėra nė vienos, kurios tekstas būtų nesuderinamas su bandomąja gavyba.

26. Tai, kad kalbama tik apie komercinę gavybą, savaime nereiškia, jog bandomoji gavyba iš tiriamojo gręžinio nepatenka į šio projektų tipo taikymo sritį. Kadangi bandomoji gavyba vykdoma siekiant išsiaiškinti komercinės gamtinių dujų arba naftos gavybos galimybes, ji taip pat gali būti komercinė. Kitaip būtų, jei bandomoji gavyba būtų vykdoma tik mokslinių tyrimų tikslais, nesirengiant vykdyti komercinės veiklos.

27. Austrija ir RAG teigia, kad kasybos pramonėje ir gavybos teisėje gavybos sąvoka suprantama siauriau. Ji esą taikoma tik žaliavų gamybai, o žaliavų paėmimas tyrinėjimo tikslais neva priskiriamas žvalgymui. Austrijos ir RAG teigimu, įstatymų leidėjas, rengdamas PAV direktyvos I priedo 14 punktą, vadovavosi šia gavybos teisei įprasta reikšme.

28. Tokį suvokimą patvirtina Direktyva dėl naftos ir dujų operacijų jūroje saugos⁶. Šios direktyvos 2 straipsnio 15 ir 16 punktuose išskiriamas žvalgymas ir gavyba, o gavyba apima ir išgavimą. Atitinkamai žvalgymas nereikštų išgavimo. Kad toks skirstymas turi reikšmės ir PAV direktyvai, liudija tai, jog, remiantis pirmiau nurodytos direktyvos 16 konstatuojamąja dalimi, ypač kai kurioms žvalgybos operacijoms netaikomos – taip pat PAV direktyvos – nuostatos dėl visuomenės dalyvavimo.

4 — Sprendimai *Linster* (C-287/98, EU:C:2000:468, 43 punktas), *Umweltanwalt von Kärnten* (C-205/08, EU:C:2009:767, 48 punktas) ir *Edwards* (C-260/11, EU:C:2013:221, 29 punktas).

5 — Tekstuose ispanų („extracción“), italų („estrazione“), maltiečių („l-estrazzjoni“), portugalų („extracção“) ir rumunų („extrația“) kalbomis vartojami tokio paties kamieno žodžiai. Greičiausiai panašiai yra ir tekstuose bulgarų („добиваното“) ir vengrų kalbomis („kitermelése“).

6 — 2013 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2013/30/ES dėl naftos ir dujų operacijų jūroje saugos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2004/35/ES (OL L 178, p. 66).

29. Direktyvoje dėl kasybos pramonės atliekų⁷ daromas skirtumas tarp žvalgybos ir gavybos. Nes šios direktyvos 3 straipsnio 21 punkte „paieška ir žvalgyba“ apibrėžiama kaip ekonominę vertę turinčių naudingųjų iškasenų telkinių paieška, įskaitant mėginių ėmimą, jungtinių mėginių ėmimą, grėžimą ir žvalgybinių griovių bei tranšėjų kasimą, išskyrus bet kokius darbus, kurie atliekami ruošiant tokius telkinius eksploatuoti, ir bet kokią veiklą, tiesiogiai susijusią su vykstančiu kasybos darbu.

30. Abi direktyvas sieja tai, kad jose skirtingai apibrėžiamas žvalgyimas, siekiant įtraukti jį į savo reglamentavimo sritį. Todėl žvalgybos įtraukimas į gavybą, kiek tai susiję su PAV direktyva, nesant aiškaus reglamentavimo kelia abejonių.

31. Vis dėlto sąvokų atskyrimas kituose reglamentavimo dokumentuose nėra privalomas aiškinant PAV direktyvos projektų tipus. Štai Teisingumo Teismas atliekų šalinimo sąvoką PAV direktyvoje aiškino kaip apimančią atliekų panaudojimą, o Atliekų direktyvoje šios abi sąvokos yra griežtai skiriamos⁸. Jei kituose teisės aktuose įtvirtintas atskyrimas nesiejamas su pasekmėmis aplinkai ir PAV direktyvoje aiškiai nenurodomas kitas teisės aktas, PAV direktyvoje vartojama sąvoka turi būti aiškinama nepriklausomai nuo šių teisės aktų, o svarbiausia – atsižvelgiant į planuojamo projekto poveikį aplinkai⁹. Beje, jei atliekų šalinimo sąvoka PAV direktyvoje būtų aiškinama remiantis Atliekų direktyvoje nurodyta reikšme, tai reikštų, kad atliekų panaudojimui apskritai neturėtų būti taikomas poveikio aplinkai vertinimas.

32. Tiesa, šiuo atveju padėtis nėra tokia aiški, kaip atskiriant atliekų šalinimą ir atliekų panaudojimą. Ilgalaiškės gamtinių dujų gavybos poveikis aplinkai skiriasi nuo bandomosios gavybos, vykdomos išgręžus tiriamąjį grėžinį, poveikio aplinkai iš pirmo žvilgsnio visų pirma poveikio trukme, taip pat išgautų dujų panaudojimo infrastruktūra.

33. Tiesa, negalima atmesti fakto, kad pirmiausia aplinką reikšmingai veikia pats grėžimas, kuris ne itin skiriasi, nesvarbu, ar atliekamas žvalgybos, ar išgavimo tikslu. Būtent šiuo aspektu grėžiniai siekiant išgauti gamtines dujas, kaip tai numatyta PAV direktyvos I priedo 14 punkte, labai nesiskiria nuo kitų giluminių grėžinių, kuriuos pagal 4 straipsnio 2 ir 3 dalis, taip pat pagal II priedo 2 punkto d papunktį būtina tikrinti tik tuomet, jei jie gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai¹⁰. Aplinkybė, kad grėžiama, nereiškia, jog išgaunamos gamtinės dujos.

34. Kadangi tikėtina, kad paprastai žvalgomasis grėžinys įtraukiamas į PAV direktyvos reglamentavimo sritį kaip giluminis grėžinys, nebūtina išplėsti gamtinių dujų gavybos sąvokos suteikiant jai platesnę prasmę, nei įprasta kasybos teisėje, siekiant užtikrinti poveikio vertinimą. Tiesa, Vokietijos nuomone, neaišku, kaip turi būti suprantamas šis projektų tipas, nes giluminio grėžinio sąvoka nėra apibrėžta. Tačiau valstybės narės negali vienašališkai sukonkretinti ir šios Europos Sąjungos teisės sąvokos, nes ji turi būti aiškinama savarankiškai, o svarbiausia – atsižvelgiant į PAV direktyvos tikslus.

35. Kitas sisteminis argumentas, neleidžiantis priskirti žvalgybos gavybai – tai ribų apibrėžiant šį projekto tipą nustatymas *vienai dienai* PAV direktyvos I priedo 14 punkte. Atsižvelgiant į vienai dienai taikomą ribą, galima numanyti, kad įstatymų leidėjo dėmesio objektas buvo ne laikina bandomoji gavyba, o ilgesnį laiko tarpą vykdomas gavybos projektas. Tiesa, bandomoji gavyba taip pat gali būti tęstinė, kaip rodo čia ginčijamas leidimas, kuriuo nustatomas didžiausias bendras išgaunamas kiekis, taip pat mažesnis didžiausias per dieną išgaunamas kiekis. Tačiau bandomosios gamtinių dujų gavybos iš tiriamojo grėžinio kokybė skiriasi nuo nuolatinės gavybos kokybės.

7 — 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/21/EG dėl kasybos pramonės atliekų tvarkymo ir ją iš dalies keičianti Direktyva 2004/35/ES (OL L 102, p. 15).

8 — Sprendimas *Komisija / Italija* (Massafra, C-486/04, EU:C:2006:732, 44 punktas).

9 — Sprendimas *Komisija / Italija* (Massafra, C-486/04, EU:C:2006:732, 42 ir 43 punktai).

10 — Šiuo klausimu žr. toliau 60 punktą.

36. Atsižvelgiant į šiuos argumentus, tokią pat išvadą, kad PAV direktyvos taikymo sritis, kalbant apie prievolę atlikti poveikio aplinkai vertinimą, yra išplėsta, o tikslas – labai platus, galima daryti ir remiantis nusistovėjusia teismo praktika¹¹.

37. Taigi, į pirmąjį klausimą reikėtų atsakyti taip: laiko ir kiekio ribota bandomoji gamtinių dujų gavyba, vykdoma iš tiriamojo gręžinio, siekiant iširti ilgalaikės gamtinių dujų gavybos ekonominę naudą, nėra „gamtinių dujų komercinė gavyba“, kaip ji suprantama pagal PAV direktyvos I priedo 14 punktą.

B – Dėl antrojo klausimo

38. Jei Teisingumo Teismas nesutiktų su mano atsakymu į pirmąjį klausimą, atsakau į antrąjį klausimą. Šis klausimas skirtas išsiaiškinti, ar nacionalinės teisės nuostata, kurioje PAV direktyvos I priedo 14 punkte nustatytos gamtinių dujų gavybos, siejamos ne su gavyba *per se*, bet su „gavyba iš vieno zondo“, reglamentavimo ribos neprieštarauja PAV direktyvos I priedo 14 punktui.

39. PAV direktyvos I priedo 14 punkto tekste nenurodytas gavybos ribojimas vienam zondui. Vien dėl to kyla abejonių, ar tokia sąlyga suderinama su plačia direktyvos taikymo sritimi ir jos tikslais.

40. Be to, negalima nukrypti nuo PAV direktyvos tikslo išskaidant projektus į atskiras dalis, jeigu, neatsižvelgus į kumuliacines kelių projektų pasekmes, realiai jų vertinimas taptų neprivalomas, nors jie visi kartu galėtų daryti „reikšmingą poveikį aplinkai“, kaip tai suprantama pagal 2 straipsnio 1 dalį¹².

41. Nors tokia išvada dažniausiai buvo daroma dėl PAV direktyvos II priede numatytų projektų¹³, vis dėlto ir I priede numatytų projektų taip pat negalima išskaidyti turint tikslą išvengti prievolės atlikti poveikio aplinkai vertinimą¹⁴. Kaip taikliai pažymėjo *Marktgemeinde*, ribos pagal I priedo 14 punktą nustatymo apribojimas vienam zondui kaip tik ir skatina tokį išskaidymą.

42. Nebūtina nuspręsti, ar RAG prieštaravimas, kad toks išskaidymas negalimas ekonominiiais sumetimais, yra teisingas, nes šiuo atveju niekas nepasikeistų, jei riba būtų skaičiuojama ne atskiriems zondams.

43. Tiesa, Austrija ir RAG teigia, kad pagal Austrijos teisę, konkrečiai – 2000 m. PAV įstatymo 3 straipsnio 2 dalį, reikalaujama atsižvelgti į sąveikos poveikį. Tačiau *Verwaltungsgerichtshof* nurodytas prašymo priimti prejudicinį sprendimą objektas yra ne ši nuostata.

44. Ir tai nestebina, nes pagal Austrijos pateikiamą projektų sąveikos reglamentavimą net ir keliems projektams pasiekus numatytą ribą nebūtinai atsiranda prievolė atlikti poveikio aplinkai vertinimą, kaip numatyta PAV direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje ir I priedo 14 punkte. Atvirkščiai, vertinimas atliekamas tik papildomai nustatčius, kad tikėtinas reikšmingas, žalingas, kenksmingas ar kenkiantis poveikis. Taigi, Austrijos projektų sąveikos reglamentavimą galima laikyti nebent priemone įgyvendinti 4 straipsnio 2 ir 3 dalis, taip pat II priedą, kuriems būtinas toks papildomas nustatymas.

11 — Sprendimai *Kraaijeveld ir kt.* (C-72/95, EU:C:1996:404, 31 punktas), *WWF ir kt.* (C-435/97, EU:C:1999:418, 40 punktas), *Komisija / Ispanija* (C-227/01, EU:C:2004:528, 46 punktas), *Komisija / Italija* (C-486/04, EU:C:2006:732, 37 punktas), *Abraham ir kt.* (C-2/07, EU:C:2008:133, 32 punktas), *Ecologistas en Acción-CODA* (C-142/07, EU:C:2008:445, 28 punktas), *Umweltanwalt von Kärnten* (C-205/08, EU:C:2009:767, 48 punktas), *Brussels Hoofdstedelijk Gewest ir kt.* (C-275/09, EU:C:2011:154, 29 punktas), *Komisija / Ispanija* (C-404/09, EU:C:2011:768, 79 punktas), *Komisija / Ispanija* (C-560/08, EU:C:2011:835, 103 punktas) ir *Iberdrola Distribución Eléctrica* (C-300/13, EU:C:2014:188, 22 punktas), taip pat nutartis *Aiello ir kt.* (C-156/07, EU:C:2008:398, 33 punktas).

12 — Sprendimai *Komisija / Airija* (C-392/96, EU:C:1999:431, 76 punktas), *Abraham ir kt.* (C-2/07, EU:C:2008:133, 27 punktas) ir *Komisija / Ispanija* (C-560/08, EU:C:2011:835, 98 punktas).

13 — Tai galioja, ko gero, ne tik 12 išnašoje nurodytiems sprendimams, bet ir sprendimams *Ecologistas en Acción-CODA* (C-142/07, EU:C:2008:445, 44 punktas), *Brussels Hoofdstedelijk Gewest ir kt.* (C-275/09, EU:C:2011:154, 36 punktas) ir *Salzburger Flughafen* (C-244/12, EU:C:2013:203, 37 punktas).

14 — Sprendimai *Komisija / Spanien* (C-227/01, EU:C:2004:528, 53 punktas), *Umweltanwalt von Kärnten* (C-205/08, EU:C:2009:767, 53 punktas) ir *Iberdrola Distribución Eléctrica* (C-300/13, EU:C:2014:188, 24 punktas).

45. Taigi, pagal PAV direktyvos I priedo 14 punktą draudžiama nacionalinės teisės nuostata, kurioje nustatytos gamtinių dujų gavybos, siejamos su „gavyba iš vieno zondo“, reglamentavimo ribos.

C – Dėl trečiojo klausimo

46. Trečiuoju klausimu *Verwaltungsgerichtshof* teiraujasi, į kokius kitus projektus būtina atsižvelgti sprendžiant, ar egzistuoja prievolė atlikti poveikio aplinkai vertinimą. Kiek šis klausimas susijęs su PAV direktyvos I priedo 14 punktu, į jį taip pat atsakau tik tam atvejui, jeigu Teisingumo Teismas į pirmąjį klausimą atsakytų kitaip.

47. Kadangi šis klausimas užduodamas tik jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, *Verwaltungsgerichtshof* greičiausiai mano, kad prievolė atlikti poveikio aplinkai vertinimą gali būti grindžiama tik PAV direktyvos 4 straipsnio 1 dalimi ir I priedo 14 punktu ir yra taikoma komercinei gamtinių dujų gavybai, kai per dieną išgaunama daugiau nei 500 000 m³ gamtinių dujų (šiuo klausimu žr. 1 dalį). Tačiau ši prievolė gali išplaukti ir iš Direktyvos 4 straipsnio 2 ir 3 dalių, ir iš II priedo 2 punkto d papunkčio, jei tiriamasis gręžinys, nepriklausomai nuo išgaunamo kiekio, laikytinas giluminiu gręžiniu. Todėl Teisingumo Teismas turėtų panagrinėti ir šį aspektą, kad atsakymas į prašymą būtų naudingas (šiuo klausimu žr. 2 dalį)¹⁵.

1. Dėl prievolės atlikti gamtinių dujų gavybos vertinimą

48. Jei bandomasis gamtinių dujų išgavimas iš tiriamojo gręžinio laikytinas gamtinių dujų gavyba, remiantis PAV direktyvos 4 straipsnio 1 dalimi ir I priedo 14 punktu turi būti atliekamas vertinimas, kai per dieną išgaunama daugiau nei 500 000 m³. Kadangi išgaunamas kiekis negali būti skaičiuojamas vienam zondui, kyla klausimas, kaip jį apskaičiuoti.

49. *Verwaltungsgerichtshof* mini galimybę atsižvelgti į visus atitinkamoje savivaldybės teritorijoje išgręžtus gręžinius. Tad išskiriami du šiuo klausimu galintys būti svarbūs aspektai: pirma, projektų arba jų dalių tipai, į kuriuos turėtų būti atsižvelgiama, antra – teritorijos, kuriai šie projektai yra reikšmingi, ribos. Papildomai būtina įtraukti ir trečią aspektą, būtent – atskirų projekto dalių įgyvendinimo momentą.

a) Dėl reikšmingų projektų arba jų dalių

50. *Marktgemeinde* laikosi nuomonės, kad reikėtų atsižvelgti ne tik į atskirus zondus, bet ir į gamtinių dujų vamzdynus bei gamtinių dujų saugyklas.

51. Tačiau šis teiginys nėra įtikinamas. Vertinant prievolę atlikti poveikio aplinkai vertinimą pagal PAV direktyvos I priedo 14 punktą, gamtinių dujų vamzdynai ir gamtinių dujų saugyklos neturi reikšmės. Šie įrenginiai ten nenurodyti. Be to, į juos neatsižvelgiama apskaičiuojant ribinę vertę, nes vamzdynais ir saugyklomis gamtinės dujos neišgaunamos. Tereikia patikrinti, ar komerciniais tikslais išgaunamas gamtinių dujų kiekis neviršija 500 000 m³ per dieną ribos, taigi, kaip teigia Vokietija ir Lenkija, svarbus yra iš zondų arba gręžinių išgaunamas kiekis.

b) Dėl teritorinių ribų

52. Kitas klausimas – kokie zondai įtraukiami į išgaunamo kiekio apskaičiavimą.

15 — Sprendimai *Teckal* (C-107/98, EU:C:1999:562, 39 punktas), *Abraham ir kt.* (C-2/07, EU:C:2008:133, 24 punktas), taip pat *Bonnier Audio ir kt.* (C-461/10, EU:C:2012:219, 47 punktas).

53. Reikia pritarti Lenkijai ir Komisijai, kad *Verwaltungsgerichtshof* pasiūlytas apribojimas savivaldos teritorija yra netinkamas kriterijus. Tokios administracinės atitinkamos savivaldybės teritorijos ribos nebūtinai turi būti susijusios su projekto ribomis arba jo poveikio aplinkai sritimi. Savivaldybės teritorija gali pasirodyti per siaura arba per plati. Taip pat gali būti, kad jos ribos tik iš dalies atitiks projekto srities ribas.

54. Kadangi išgaunamas kiekis parodo projekto pelningumą, įtikinamesnis yra Lenkijos pasiūlymas atsižvelgti į visus technologinius ir geologinius ryšius susijusius gręžinius. Vokietija įvardija tai kaip išgavimo vietą, panašiai yra linkusi manyti ir Komisija, ji pateikė funkcinį projekto teritorijos apibrėžimą.

55. Šiame procese dėl reikiamos informacijos trūkumo negalime konkrečiai nurodyti technologinio ir geologinio gręžinių susiejimo su išgavimo vieta kriterijų. Visiškai neturime galimybės įvertinti, ar teisingas RAG teiginys, kad kiekvienas gręžinio projektas technologiniu ir geologiniu požiūriu yra izoliuotas nuo kitų projektų. Tačiau net ir tai vertinant būtina nepamiršti, kad PAV direktyvos taikymo sritis yra išplėsta, o tikslas – labai platus¹⁶. Todėl technologinių ir geologinių sąsajų reikalavimai turi būti ne per griežti, juos nustatant pirmiausia privaloma tinkamai atsižvelgti į bendro gręžinių poveikio aplinkai galimybę.

c) Dėl laiko aspekto

56. Pagaliau turi būti atsižvelgta ir į prašyme priimti prejudicinį sprendimą nepaminėtą laiko aspektą. Taikant PAV direktyvos I priedo 14 punktą, nepakanka vien sudėti visą vienoje išgavimo vietoje esančių technologinius ir geologinius ryšius susijusių tiriamųjų gręžinių išgaunamą kiekį.

57. Kaip pažymi Vokietija, net ir bendrai vertinant iš visų gręžinių išgaunamą kiekį, 500 000 m³ per dieną riba turi būti pasiekta išgaunant gamtines dujas iš visų šių gręžinių tuo pačiu metu, t. y. tą pačią dieną.

58. Tačiau, kaip iliustruoja pirmasis klausimas, bandomoji gavyba, vykdoma išgręžus tiriamąjį gręžinį, yra ribota ne tik kiekiu, bet ir laiku. Net jei išgręžiamas ne vienas tiriamasis gręžinys, atrodo mažai tikėtina, kad iš kelių gręžinių vienu metu bandomaisiais tikslais bus išgaunamos gamtinės dujos. Net jei šis vertinimas teisingas, tai dar nereiškia, kad, išgręžus tiriamuosius gręžinius, iš vieno gali būti išgaunama ne daugiau nei 250 000 m³ per dieną, iš visų tiriamųjų gręžinių bendrai būtinai bus išgaunamas maksimalus kiekis – 500 000 m³ per dieną. Tačiau visiškai tikėtina, kad iš tiriamojo gręžinio leidžiamas išgauti kiekis, sudėjus jį su iš jau esamų eksploatacinių gręžinių išgaunamu kiekiu, gali pasiekti maksimalią ribą. Tačiau turi būti išpildyta sąlyga – gręžiniai turi būti tarpusavyje susiję technologiniais ir geologiniais ryšiais. Konkrečioje situacijoje tai patikrinti privalo prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas arba atsakingos tarnybos.

d) Tarpinė išvada

59. Taigi, į šią trečiojo klausimo dalį derėtų atsakyti taip: vertinant, ar kuris nors komercinės gamtinių dujų gavybos projektas neviršija gavybai PAV direktyvos I priedo 14 punkte nustatytos maksimalios 500 000 m³ per dieną ribos (dėl to atsiranda prievolė atlikti poveikio aplinkai vertinimą), būtina atsižvelgti į tai, ar nustatytas kiekis vienu metu yra išgaunamas iš vienoje išgavimo vietoje esančių ir technologiniais ir geologiniais ryšiais susijusių gręžinių.

16 — Žr. šios išvados 36 punktą.

2. Dėl prievolės vertinti giluminius gręžinius

60. Tačiau prievolė atlikti poveikio aplinkai vertinimą gali atsirasti remiantis PAV direktyvos 2 straipsnio 1 dalimi ir 4 straipsnio 2–3 dalimis, nes tiriamasis gręžinys, kai jo gylis viršija 4 000 m, nepriklausomai nuo iš jo išgaunamo kiekio, bet kuriuo atveju laikomas giluminiu gręžiniu, kaip nustatyta II priedo 2 punkto d papunktyje.

61. Pagal PAV direktyvos 4 straipsnio 2 dalį valstybės narės, atlikusios konkretaus atvejo tyrimą arba remdamosi savo nustatytomis ribomis ar kriterijais, privalo nuspręsti, ar turi būti atliekamas kurio nors konkretaus iš II priede išvardytų projektų, galinčių daryti reikšmingą poveikį aplinkai, poveikio aplinkai vertinimas.

62. PAV direktyvos 4 straipsnio 2 dalies b punktas suteikia valstybėms narėms diskreciją nustatyti ribas ir kriterijus, siekiant išsiaiškinti, ar turi būti atliekamas konkretaus projekto poveikio aplinkai vertinimas. Tačiau ši diskrecija apribota 2 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta pareiga atlikti projektų, galinčių daryti reikšmingą poveikį aplinkai, *inter alia*, dėl savo pobūdžio, masto ar vietos, poveikio aplinkai vertinimą¹⁷.

63. Taigi, būtinybė atlikti poveikio aplinkai vertinimą gali būti tiesiogiai pagrįsta PAV direktyvos 2 straipsnio 1 dalimi, 4 straipsnio 2 dalimi ir II priedu, jei konkretus projektas yra vienas iš šiame priede išvardytų projektų ir gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai¹⁸. Nacionalinės kompetentingos institucijos, nagrinėjančios prašymą išduoti leidimą vykdyti šios direktyvos II priede nurodytą projektą, privalo skirti ypatingą dėmesį klausimui, ar, atsižvelgiant į šios direktyvos III priede nurodytus kriterijus¹⁹, būtina atlikti poveikio aplinkai vertinimą²⁰. Be to, suinteresuotieji asmenys ir kitos atitinkamos nacionalinės institucijos turi galėti prireikus teisiniu būdu užtikrinti, kad būtų vykdoma kompetentingos institucijos pareiga atlikti patikrinimą²¹.

64. Vertinant, ar giluminis gręžinys gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, pirmiausia atsižvelgtina į PAV direktyvos 2 straipsnio 1 dalį. Nes, remiantis šia nuostata, prievolė atlikti vertinimą taikoma projektams, kurie gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, be kita ko, dėl savo pobūdžio, masto ar vietos. Taigi, negali būti remiamasi vien tik išgaunamu kiekiu, būtina atsižvelgti ir į kitas projekto savybes, ypač – jo vietą²².

65. Remiantis tuo, kas išdėstyta, negalima atmesti tikimybės, kad konkrečiomis aplinkybėmis, pavyzdžiui, dėl gręžinio pobūdžio arba atitinkamos teritorijos jautrumo, net ir vienas vienintelis giluminis gręžinys gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai.

66. Be to, būtent dėl II priedo projektų gali susidaryti situacija, kad, neatsižvelgus į kumuliacines kelių projektų pasekmes, realiai jų poveikio aplinkai vertinimas taptų neprivalomas, nors jie visi kartu galėtų daryti reikšmingą poveikį aplinkai, kaip tai suprantama pagal PAV direktyvos 2 straipsnio 1 dalį²³. Nes pagal III priedo 1 punktą ir 2 punkto pirmą įtrauką ypatingą dėmesį vertinant tokius projektus reikėtų skirti sąveikai su kitais projektais ir žemėnaudos pobūdžiui.

17 — Sprendimai *Kraaijeveld ir kt.* (C-72/95, EU:C:1996:404, 50 punktas), *WWF ir kt.* (C-435/97, EU:C:1999:418, 36 punktas) ir *Salzburger Flughafen* (C-244/12, EU:C:2013:203, 29 punktas).

18 — Sprendimai *Kraaijeveld ir kt.* (C-72/95, EU:C:1996:404, 61 punktas), *Wells* (C-201/02, EU:C:2004:12, 65 punktas) ir *Salzburger Flughafen* (C-244/12, EU:C:2013:203, 41–43 punktai).

19 — Žr. sprendimą *Salzburger Flughafen* (C-244/12, EU:C:2013:203, 32 punktas).

20 — Sprendimas *Mellor* (C-75/08, EU:C:2009:279, 51 punktas).

21 — Sprendimas *Mellor* (C-75/08, EU:C:2009:279, 58 punktas). Šios teisės apimtis Austrijos atžvilgiu yra susijusios bylos *Gruber*, C-570/13, nagrinėjimo dalykas.

22 — Sprendimas *Abraham ir kt.* (C-2/07, EU:C:2008:133, 38 punktas).

23 — Žr. šios išvados 40 ir 43 punktus.

67. Todėl vertinant, ar projektas gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, būtina atsižvelgti ir į įrenginius, kurie ne kiekvienu atveju yra susiję su tokios rūšies projektais, tačiau konkrečiu atveju yra susiję su projektu.

68. Svarbiausias kumuliacinis poveikis aplinkai, į kurią būtina atkreipti dėmesį vertinant konkretų giluminį gręžinį, yra kiti giluminiai gręžiniai, ypač tokie, kurie su vertintinu gręžiniu susiję technologiniais ir geologiniais ryšiais toje pačioje išgavimo vietoje.

69. Be to, Teisingumo Teismas dėl tų pačių priežasčių yra nustatęs, kad pirminiam vertinimui, ar „<...> elektros energijos perdavimo antžeminiiais tinklais“ projektas, kaip numatyta II priedo 3 punkto b papunktyje, gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai, gali būti svarbi ir skirstomųjų įrenginių plėtra. Tai reiškia, kad kompetentingas teismas turėtų nustatyti, jog ši plėtra yra elektros energijos perdavimo projekto dalis²⁴.

70. Tas pats taikytina gamtinių dujų vamzdynamics, gamtinių dujų saugykloms ir kitiems įrenginiams pagrindinės bylos atveju: kompetentingas teismas arba kompetentinga institucija privalo patikrinti, ar šie įrenginiai priskirtini tam pačiam projektui kaip ir tiriamieji gręžiniai. Tam prieštarauja aplinkybė, kad tiriamasis gręžinys neturi būti prijungiamas prie gamtinių dujų vamzdynų ar gamtinių dujų saugyklų. Tačiau negalima atmesti galimybių, jog tiriamasis gręžinys buvo inicijuotas bent jau aplinkybės, kad sėkmės atveju aptiktus dujų išteklius būtų lengva eksploatuoti dėl jau esamos infrastruktūros.

71. Be to, atliekant pirminį vertinimą taip pat būtina iširti, ar tiriamųjų gręžinių poveikis aplinkai dėl kitų toje pačioje vietoje ar šalia vykdomų projektų, pavyzdžiui, gamtinių dujų vamzdynų ir gamtinių dujų saugyklų, galėtų būti didesnis, palyginti su nesant tokių projektų daromu poveikiu.

72. Ir pagaliau, atsižvelgiant į *Marktgemeinde* argumentus, reikia priminti, kad egzistuoja galimybė įpareigoti atlikti poveikio aplinkai vertinimą tolesniame leidimo suteikimo procese, jei tokio įpareigojimo dar nebuvo. Jei paaiškėtų, kad, įsigaliojus PAV direktyvai, buvo atlikti darbai ar būta fizinio įsikišimo, kurie pagal šią direktyvą pripažįstami projektu, kurio poveikio aplinkai vertinimas yra būtinas, neatlikus šio vertinimo pirminiame leidimo suteikimo procedūros etape turėtų būti į tai atsižvelgta per tolesnį leidimo išdavimo etapą ir užtikrintas minėtos direktyvos veiksmingumas kontroliuojant, kad toks vertinimas būtų atliktas bent jau šiuo procedūros etapu²⁵. Tiriamojo gręžinio atveju tai taikoma visuomet, kai šis gręžinys technologiniais ir geologiniais ryšiais toje pačioje išgavimo vietoje yra susijęs su ankstesniais projektais arba kita, anksčiau įrengta, infrastruktūra kartu su gręžiniu sudaro bendrą projektą.

73. Taigi, į trečiojo klausimo antrąją dalį reikia atsakyti, kad, vertinant, ar giluminis gręžinys, kaip numatyta PAV direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje ir 4 straipsnio 2–3 dalyse, siejamose su II priedo 2 punkto d papunkčiu, gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai ir todėl turi būti atliekamas jo poveikio aplinkai vertinimas, būtina atkreipti dėmesį, *inter alia*, į visų technologiniais ir geologiniais ryšiais toje pačioje išgavimo vietoje susijusių gręžinių poveikį, į visų kitų įrenginių, susijusių su vykdančiu projektą išgręžtais gręžiniais, poveikį, taip pat į projekto poveikio sąveiką su kitais projektais toje pačioje vietoje arba šalia jos.

24 — Sprendimas *Iberdrola Distribución Eléctrica* (C-300/13, EU:C:2014:188, 29 punktą).

25 — Sprendimas *Brussels Hoofdstedelijk Gewest ir kt.* (C-275/09, EU:C:2011:154, 37 punktą).

V – Išvada

74. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į prašymą priimti prejudicinį sprendimą atsakyti taip:

1. Laiko ir kiekio ribojama bandomoji gamtinių dujų gavyba, vykdoma iš tiriamojo gręžinio, siekiant iširti ilgalaikės gamtinių dujų gavybos ekonominę naudą, nėra „gamtinių dujų komercinė gavyba“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo, iš dalies pakeistos Direktyva 2009/31/EB, I priedo 14 punktą.
2. Vertinant, ar giluminis gręžinys, kaip numatyta Direktyvos 85/337/EEB su daliniais pakeitimais, padarytais Direktyva 2009/31/EB, 2 straipsnio 1 dalyje ir 4 straipsnio 2–3 dalyse, siejamose su II priedo 2 punkto d papunkčiu, gali daryti reikšmingą poveikį aplinkai ir todėl turi būti atliekamas jo poveikio aplinkai vertinimas, būtina atkreipti dėmesį, *inter alia*, į visų technologiniais ir geologiniais ryšiais toje pačioje išgavimo vietoje susijusių gręžinių poveikį, į visų kitų įrenginių, susijusių su vykdančią projektą įrengtais gręžiniais, poveikį, taip pat į projekto poveikio sąveiką su kitais projektais toje pačioje vietoje arba šalia jos.

75. Jeigu Teisingumo Teismas į pirmąjį klausimą atsakytų kitaip, pirmiau esančiame antrame punkte pasiūlytą atsakymą jam reikėtų įrašyti į ketvirtą punktą, o į antrąjį klausimą ir į trečiojo klausimo pirmąją dalį derėtų atsakyti taip:

2. Nacionalinės teisės nuostata, kurioje Direktyvos 85/337/EEB su daliniais pakeitimais, padarytais Direktyva 2009/31/EB, I priedo 14 punkte nustatytos gamtinių dujų gavybos, siejamos su „gavyba iš vieno zondo“, reglamentavimo ribos prieštarauja nurodytam šios direktyvos punktui.
3. Vertinant, ar komerciniais tikslais išgaunamas gamtinių dujų kiekis viršija Direktyvos 85/337/EEB, iš dalies pakeistos Direktyva 2009/31/EB, I priedo 14 punkte numatytą 500 000 m³ per dieną ribą ir dėl to atsiranda prievolė atlikti poveikio aplinkai vertinimą, reikia atsižvelgti į tuo pačiu metu vykdomą gavybą iš visų toje gavybos vietoje technologiniais ir geologiniais ryšiais susijusių gręžinių.